

Oponentský posudek

bakalářské práce Přemysla Jeřábka

Recepce Nietzschevy typologie apollinský – dionýský ve vybraných dílech Ruth Benedictové a Michela Maffesoliho – socio-kulturní aspekty, 2006

Těžiště předkládané bakalářské práce lze spatřovat ve dvou rovinách: Na jedné straně se autor vydává cestou historickou, když vykládá zrod pojmového páru „apollinský – dionýský“ v díle Friedricha Nietzscheho a sleduje jeho recepci ve vybraných dílech Ruth Benedictové a Michela Maffesoliho (odtud i název předkládané práce). Na druhé straně chce ale autor touto cestou odpovědět na obecnější, systematickou otázku: Jakou roli mohou hrát mýty a mytologická schémata při snaze o uchopení společenských a kulturních fenoménů současného světa?

Prvního úkolu se autor zhošťuje velmi zdařilým způsobem. Důkladně charakterizuje Nietzscheovo pojetí typologie „apollinský – dionýský“ a přesvědčivým způsobem je zasazuje do celku Nietzscheova myšlení. V interpretaci Nietzscheovy filosofie je obezřetný a staví na dobré znalosti primárních i sekundárních pramenů. V kapitolách věnovaných *Kulturním vzorcům* Ruth Benedictové a Maffesoliho eseji *O nomádství* se autorovi podařilo přehledně představit specifický způsob, jímž tyto dva autoři přejímají Nietzscheův pojmový pár. V obou případech je nejprve charakterizována základní myšlenková koncepce interpretovaných autorů a teprve pak je vyložena aplikace páru „apollinský – dionýský“ ve zmíněných vybraných dílech, čímž se autor vyhýbá vytržení svého tématu z kontextu. Závěrem autor vyzdvihuje zásadní odlišnost obou recepcí, všímá si účelovosti a schematicnosti recepce u Benedictové (apollinský a dionýský princip jsou odtrženy jako dva neslučitelné vzorce) a zdůrazňuje produktivnost recepce Maffesoliho (vzájemné prostupování obou protikladných principů). Obecně lze říci, že jak při výkladu Nietzscheho tak i zde je autorovi pevnou oporou jeho dobře zvládnutá práce s rozsáhlou primární a sekundární literaturou.

K odpovědi na základní systematickou otázku (jakou roli mohou hrát mýty a mytologická schémata při snaze o uchopení společenských a kulturních fenoménů současného světa?) se autor pokouší dopracovat především pomocí 3. kapitoly („Mytologické prameny typologie apollinský – dionýský“). Zde nejprve představuje teze o výpovědní funkci mýtů podané celou řadou autorů (Lévi-Strausse, Maffesoli, Vernant aj.) a na základě konfrontace těchto tezí se závěrem kloní k přesvědčení, že je možné „porozumět skutečnosti v analogii s mýty“ (str. 23). Doklad úspěšného využití výkladu společenských a kulturních fenoménů v analogii s mýty vidí autor právě v díle Nietzscheově, ale především v koncepci Maffesoliho. Autorova argumentace je i v této části přesvědčivá a dobře podložená.

O vyzrálosti předkládané práce svědčí mimo jiné i úvodní metodická kapitola, v níž autor reflektuje interdisciplinární povahu svého zkoumání, závěrečné nastínění možných perspektiv dalšího bádání, bohatý poznámkový aparát a užití několika přehledných tabulkových příloh.

Po formální stránce lze předkládané práci vytknout snad jen to, že navzdory vytríbenému stylu autorova psaní zůstalo v jeho textu příliš zbytečných pravopisných chyb a překlepů a dále že kapitola o Ruth Benedictové působí v kontextu celé práce poněkud zkratkovitě a zasluhovala by více prostoru.

Po obsahové stránce se autor dopouští, dle mého názoru, minima chyb. Při interpretaci

Nietzschovy filosofie poněkud nedostatečně zohlednil Nietzscheův posun od rané koncepce ve *Zrození tragédie z ducha hudby* k pozdějšímu perspektivismu. Na základě tohoto nedostatku se autorovi stalo, že v 5. kapitole hovoří o Maffesoliho rozvíjení Nietzscheovy myšlenky, že „podstatou světa je strast a utrpení“ (str. 38), a na následující straně zmiňuje Maffesoliho navázání na Nietzscheovu myšlenku „bezpodstatnosti světa“ (str. 39). Bez dalšího vysvětlení vyznívá tato pasáž absurdně.

Obecně by bylo možné upozornit autora kriticky na to, že jak ve výběru svého tématu, tak i v jeho zpracování zůstal příliš úzce přimknutý k obecným pracím V. Soukupa a V. Boreckého. Tato poznámka však zohledňuje zjevné vědecké ambice autora a přesahuje hodnocení bakalářské práce.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby předkládaná bakalářská práce Přemysla Jeřábka byla hodnocena jako *výborná*

30. května 2006, v Českých Budějovicích

Mgr. Petr Urban